

Přestup

Už někde na gymplu jsem měl relativně kladný vztah k astronomii, hlavně díky kurzům v Planetáriu, které jsem absolvoval na začátku středoškolských studií. Pak jsem se stal demonstrátorem na Štefánikově hvězdárně na Petříně. Tehdy se ovšem nesměla jmenovat Štefánikova hvězdárna, neboť se Štefánik nějak znelíbil komunistům. Když jsme měli službu a přišlo, přinesl vedoucí dne balík pohledů a černou fixku, kterou jsme několik hodin začernovali nevhodné slovo „Štefánikova“ v názvu hvězdárny na zadní straně pohledů. Tenkrát jsem poprvé zjistil, že s astronomií lze zažít mnoho legrace.

Po gymplu jsem šel na matfyz, ale astronomii jsem studovat nechtěl. Šance byly mizivé, brali se tenkrát dva uchazeči jednou za dva roky, a já, který nebyl nikdy v pionýru ani jiných podobných organizacích, jsem neměl šanci. Přihlásil jsem se proto na obor „*Fyzikální elektronika a vakuová fyzika*“, kde se podle propagačních materiálů měla studovat i fyzika plazmatu. „A plazma je přece všude ve vesmíru, takže tento obor bude mít k astronomii blízko“, myslel jsem si. O tom, že tato myšlenková konstrukce není úplně správná, jsem se dozvěděl o něco později.

V prvních dvou letech jsem studia zvládal celkem bravurně a ze všech odborných předmětů dostával jedničky. Mezi ně nepočítám takové paskvily, jako byl předmět „*Dějiny mezinárodního dělnického hnutí a Komunistické strany Československa*“ a jemu podobné. Nicméně vysněný obrázek zvoleného oboru se postupně rozplýval. Ona to nebyla příliš „*fyzikální elektronika*“ jak název oboru slibně začínal, ale spíše „*vakuová fyzika*“, kterou název končil. Když pan doktor Pátý přivezl na přednášku vozík s čímsi, o čem jsem se zpočátku domníval, že jde o železný šrot, a přitom šlo o pozůstatky různých vývěv, můj úmysl změnit obor dozrál do definitivního konce. Dr. Pátý vytahoval z vozíku s fanatickým výrazem ve tváři různé rezaté šrouby a líčil nám, k čemu sloužily. Opustil jsem tiše posluchárnu a došel si na studijní oddělení pro formulář žádosti o změnu oboru.

Předpokládal jsem, že uvolnění z „*Fyzikální elektroniky*“ nebude problém, že problémem bude spíše přijetí na „*Matematickou fyziku*“, pro kterou jsem se rozhodl a jejíž blízkost k astronomii byla skutečná, nejen předstíraná. První dva roky studia byly pro oba obory stejné, a tak jsem doufal, že se mně podaří přestup uskutečnit. Vyplnil jsem poctivě žádost a zjistil, že potřebuji vyjádření vedoucího katedry, kterou jsem opouštěl. Pan docent Šícha tenkrát sídlil v Troji ve čtvrtém patře výškové budovy, která se stavěla neuvěřitelných čtvrt století. Škodolibí studenti tvrdili, že jeho jméno je zkratkou ze sousloví „šílený chaos“. Ten prý panoval na jeho přednáškách. Já to posoudit nemohu, neboť jsem žádnou přednášku pana docenta naštěstí neabsolvoval.

Zaklepal jsem na dveře sekretářky a poprosil jí, zda by pan docent mohl mou žádost podepsat. Takový úděs v očích jsem nikdy předtím a ještě dlouho poté neviděl. „Jak podepsat? Co po po podepsat?“, koktala. „To se musíte nejprve objednat, až bude mít pan docent čas. A čas má nejdříve za 14 dní!“ No, co se dalo dělat. Přestože byl pan docent přítomen, odkráčel jsem i se žádostí pryč, ale nevzdal jsem to. Za 14 dní jsem byl zpět. Pan docent mě přijal s brunátným výrazem. Rozvalen v křesle dával najevo svou převahu oproti studentíkovi, který se klepal ve dveřích. „Socialistická společnost si vás dva roky platí, abyste byl na fyzikální elektronice, a tak tady zůstanete!“, zařval pro mě nelogické vysvětlení. Propiskou celou žádost dvakrát přeškrtnul a pod ní napsal: „V žádném případě nedoporučuji.“ Co teď? Zkazít už nebylo co, a tak jsem žádost ve stavu, v jakém byla, podal na studijní oddělení. Tajně jsem doufal, že patřičný proděkan není ducha stejně smýšlejícího jako vedoucí katedry fyzikální elektroniky. Bohužel marně. Za tři dni přišlo zamítavé stanovisko poštou.

Napadla mě poslední zoufalá možnost. Co takhle zajít za vedoucím katedry matematické fyziky a pokusit se o nemožné tam? Stejná budova, stejné schodiště, stejný výťah. Jen patro se lišilo, tentokrát desáté. Nesměle jsem zaklepal na sekretářku a poučen z pater nižších jsem poníženě žádal o schůzku s panem profesorem Kvasnicou, tehdejším vedoucím katedry matematické fyziky. Paní sekretářka se zatvářila obdobně vyděšeně, ale jak se ukázalo, ze zcela jiného důvodu. „Jak objednat? Proč objednat? Pan profesor támhle sedí, jděte dál!“ Krokem nejistým jsem se blížil do pracovny pana profesora Kvasnici. Podal mně ruku, nabídnul židli a kávu. Nejbližší hodinu jsme strávili v krásném rozhovoru o milované fyzice. Bylo to jako v pohádce. Naši diskuzi zakončil doporučením, abych už ve věci raději nic nepodnikal.

Odešel jsem domů a nevěděl, zda je vše ztraceno, nebo zda zbývá nějaká naděje. Za tři dni přišlo z děkanátu doporučené psaní. Třesoucíma se rukama jsem ho otevřel. Stálo tam: „Žádosti o přestup se vyhovuje a student Petr Kulhánek se přerazuje na obor ...“.

Matematická fyzika je nesmírně krásný obor. Nikdy jsem nelitoval jeho studií. Kromě poznání přírody mně tento obor dal ale ještě něco navíc. Pochopil jsem, že lidé jsou různí a že není vedoucí jako vedoucí.